

266939 - Hibe Veya Sadaka Veren Amacı Dışında Malı Harcamak

Soru

Bir akrabam başka memlekete gidip çalışmak istedi, babası ve kardeşleri yolculuk masrafı için para toplayıp ona verdiler. Parayı alan kişi beni gördüğünde bu paranın bir kısmını bana hediye olarak verdi. Bu parayı almam caiz mi? Zira babası ve kardeşleri bundan haberleri olursa kızarlar çünkü amaçları dışında parayı harcamıştır. Bu paraya sahip olan kişi istediğini yapamaz mı?

Detaylı cevap

Soruda bahsi geçen akrabanıza verilen para belirli yolculuk için verilmişse verenin izni olmadan başka bir amaçta kullanması caiz olmadığı gibi hediye de edemez. Hatta amacı gerçekleştirirken artan parayı sahiplerine iade etmesi gerekir.

Şayet akrabanıza verile para; hediye, hibe veya sadaka olarak verilmiş ve belirli bir harcama konusu yapılmamışsa ve bu hibenin görünen bir sebebi yoksa paraya sahip olan kişi dilediği gibi harcayabilir.

(Şeyh Zekeriya el Ensari Rahimehullah Esna el Metalib, 2/479'da şöyle dedi:

Şayet bir kişi diğerine birkaç dirhem verir ve kendine sarık al veya hamama git vb., derse, bu durumda hibe belirlenen amaç için kullanılmakla sınırlanır. Çünkü veren kişinin amacına riayet edilmesi gerekir. Zira veren kişi karşıdaki kişinin başı açık güneşten zarar gördüğünü ve vücudu kirlenmiş durumda olduğunu gördüğü üzere hibe etmiştir. Aksi takdirde yani böyle sınırlama yoksa hibe alan kişi istediği amaçta kullanabilir.

Şeyh Süleyman bin Ömer el Cemel Rahimehullah şöyle dedi: Şayet bir kimse başkasına orucunu açmak üzere hurma verirse, verenin amacına riayet ederek hurmayı başka amaçla kullanmaz. (Haşiye el cemel ala şerh el menhec 2/328)

El Derdir Rahimehullah şöyle dedi:

Şayet bir topluluk Mükâtebe akdine giren bir köleye yardım için para verirler ve bu paradan özgürlüğü için ödeme yapar ve bakiye kalırsa ne yapılır:

Şayet yardım edenler sadaka değil de sadece kölelikten kurtarma amaçları varsa veya bir şey amaçlamazlarsa. İsterlerse yardım edenler fazlalığı iade alırlar ve kendi aralarında paylaşırlar. Hatta ödeyememe nedeniyle sözleşme feshedilirse efendisine verdikleri parayı iade alabilirler. Fakat yardım ederken sadaka vermeyi kast ederlerse fazlayı alamadıkları gibi efendisine verilen parayı da geri alamazlar.

Şayet bir gurup mükatebe sözleşmesi için bir para verirler ve para artarsa, amaç onun özgürleşmesi olup sadaka değilse veren sayısına göre ve hisselerine göre iade eder. (Şerh el Kebir, Derdir 4/404).

Bunun üzerine durumu bildiğin arkadaşının hediyesini kabul etmemen ve aldığını iade edip bu konuyu ona izah etmen gerekir.

En iyisini Allah bilir.